

Sygn. akt VIII U 1737/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 stycznia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Magdalena Graul

Protokolant: Dorota Laszczuk

po rozpoznaniu w dniu 8 stycznia 2014 r. w Gdańsku

sprawy L. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania L. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 17 października 2013 r. nr (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje ubezpieczonemu L. M. prawo do emerytury poczynając od 05 września 2013r.,

II. stwierdza, iż pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

/na oryginale właściwy podpis/

Sygnatura akt: VIII U 1737/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17.10.2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w G. odmówił L. M. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, przewidzianych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.), tj. udowodnienie jedynie 14 lat 3 miesięcy i 1 dnia w warunkach szczególnych w miejsce wymaganych 15 lat.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że nie uwzględnił jako pracy w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia od 03.11.1975r. do 30.09.1979r. w Zakładzie Budowlano- (...) w W.. Ze świadectwa pracy oraz z kserokopii kartoteki wynika, że ubezpieczony był zatrudniony w spornym okresie jako kierowca. Ubezpieczony nie przedłożył świadectwa pracy w warunkach szczególnych. Pozwany nie zaliczył także do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu od 03.08.1987r.do 22.03.1992r. z tytułu zatrudnienia w (...), z uwagi na fakt, że w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie określono rodzaju pracy w oparciu o wyżej cyt. rozporządzenie oraz nie wskazano

szczegółowo zarządzenia resortowego (brak określenia rodzaju przemysłu). Ponadto w świadectwie tym wykazano, że ubezpieczony był kierowcą autobusu powyżej 30-stu miejsc, natomiast z dołączonych angaży oraz umów o pracę i przeszeregowań wynika, że ubezpieczony był kierowcą.

Ubezpieczony odwołał się od powyższej decyzji i wniósł o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury poprzez zaliczenie do okresu pracy w warunkach szczególnych spornych okresów zatrudnienia w Zakładzie (...), kiedy to wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony oraz w Zakładzie (...), gdzie był kierowcą samochodów o ładowności pow. 20 ton i kierowcą autobusu o liczbie miejsc powyżej 30-stu.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie, a w uzasadnieniu powołał się na argumentację zawartą w treści zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony L. M., urodzony (...), w dniu 23.09.2013 r. złożył do ZUS wnioski o emeryturę.

(Niesporne, ponadto wnioski – k. 1-2 akt ubezpieczeniowych)

W toku postępowania przed organem rentowym ubezpieczony udowodnił 25 lat, 5 miesięcy i 9 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 14 lat 3 miesiące i 1 dzień okresów pracy w warunkach szczególnych zamiast 15 lat. Nadto, ubezpieczony nie jest członkiem OFE, nie pozostaje w stosunku pracy, ukończył 60 lat, na dzień 01.01.1999 r. osiągnął wymagany okres składkowy i nieskładkowy-25 lat dla mężczyzn.

Z uwagi na powyższe, zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach.

(vide: karta przebiegu zatrudnienia – k. 165 akt ubezp., decyzja – k. 166 akt ubezp., odwołanie – k. 3 akt sprawy)

L. M. był zatrudniony od 03.11.1975r. do 30.09.1979r. w Zakładzie Budowlano- (...) w W. na stanowisku kierowcy.

W powyższym okresie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy kierowcy samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony.

Jeździł samochodami marki Star 25, Star 28 ; przewoził klatki dla trzody chlewnej, materiały budowlane, tj.: cement, wapno.

(dowód: świadectwo pracy z dn. 29.09.1979r. -k.27 akt ubezp., dokumenty w aktach osobowych, w tym pisma ws. przeszeregowania, zakres obowiązków-k. 34 akt sprawy,

zeznania ubezpieczonego, świadka B. S.- k.39-40 akt sprawy)

Ubezpieczony w okresie od 03.08.1987r.do 22.03.1992r. był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) w G..

W powyższym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał prace kierowcy samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony oraz autobusu o liczbie miejsc powyżej 30-stu.

Ubezpieczony jeździł wywrotką marki Liaz, Tatra o ładowności ok. 20 ton i przewoził materiały budowlane. W ostatnim roku pracy w zakładzie pracy dzień roboczy rozpoczynał dowożąc pracowników do miejsc pracy autobusem, następnie przesiadał się na wywrotkę, którą jeździł 8 godzin i przewoził materiały budowlane, następnie ponownie rozwoził autobusem pracowników do domów.

Ubezpieczony posiadał prawo jazdy kat. A, B,C,D,E wydane w dniu 11.08.1979 r.

(dowód: świadectwo pracy z dn. 22.03.1992 r.-k.33 akt ubez. , świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach- k. 35 akt ubez., dokumenty w aktach osobowych, w tym odpis prawa jazdy z dn. 11.08.1979 r., umowa o pracę , pisma w sprawie przeszerogowania, angaże z dn. 10.03.1989 r. i z dn. 26.06.1989 r. -k. 27 akt sprawy , zeznania ubezpieczonego, świadków J. C., J. S.-k.39-40 akt sprawy)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych odwołanie skarżącego zasługuje na uwzględnienie.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie został bezsprzecznie potwierdzony w przeprowadzonym postępowaniu dowodowym, w szczególności w oparciu o przedłożone dokumenty w aktach osobowych.. Sąd oparł się ponadto na zeznaniach świadków oraz samego ubezpieczonego. Dokonując analizy i oceny zeznań bezpośrednio w toku rozprawy Sąd orzekający uznał je za w pełni wiarygodne. Zeznania te są wyczerpujące, wzajemnie się uzupełniają i korelują z dokumentami osobowymi skarżącego.

Istota sporu w niniejszej sprawie sprowadza się do rozważenia czy przedstawione dowody są wystarczające dla uznania, iż praca wykonywana przez skarżącego w spornym okresie była pracą w szczególnych warunkach.

Poza sporem pozostawało natomiast, że wnioskodawca spełnia pozostałe kryteria prawa do świadczenia, tj. ukończył 60 lat, legitymuje się wymaganym okresem ogólnego stażu pracy, nie jest członkiem OFE oraz rozwiązał stosunek pracy z każdym pracodawcą.

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 r. zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, tj. spełniają łącznie następujące warunki:

1. legitymują się okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat - dla mężczyzn, 60 dla kobiet,
2. mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet,
3. nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa;

Stosownie do dyspozycji art. 32 ust. 1 cytowanej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27. Dla uzyskania uprawnień do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wymagane jest osiągnięcie wskazanego w przepisach wykonawczych wieku, a także przepracowanie określonej ilości lat w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa o emeryturach i rentach z FUS, jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Stosownie do treści § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z przepisem § 2 ust 1 i 2 powołanego wyżej rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przy czym te okresy pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

Trzeba jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z utartą praktyką i ugruntowanym orzecznictwem w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi.

Należy podkreślić, że prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach przysługuje wówczas, gdy ubiegający się o prawo wykonywał faktycznie prace w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Decydujące znaczenie ma zatem charakter i wymiar wykonywanej pracy, a nie przedłożenie odpowiedniego świadectwa pracy w szczególnych warunkach, ze wskazaniem nazwy stanowiska pracy określonej w wykazie prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego. Jak zauważył Sąd Najwyższy - określanie dla celów emerytalnych stanowisk pracy jako „pracy wykonywanej w szczególnych warunkach” w rozumieniu wykazów stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) nie należy do kompetencji pracodawcy (vide: wyrok z dnia 22 czerwca 2005r., sygn. akt I UK 351/04, OSNP 2006/5-6/90). Zdarzyć się przecież może, iż pracodawca nie wystawił świadectwa pracy w szczególnych warunkach, pomimo iż pracownik taką pracę wykonywał, jak w niniejszym postępowaniu.

W sądowym postępowaniu odwoławczym okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84, Lex Polonica, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r., III UZP 48/84, Lex Polonica). Nie jest zatem przeszkodą dla dokonania takich ustaleń brak świadectwa pracy w warunkach szczególnych wystawionego przez pracodawcę.

Należy przy tym wskazać, że ubezpieczony nie ponosi winy za brak możliwości wystawienia mu przez pracodawcę odpowiednich świadectw. W związku z tym, należało oprzeć się z jednej strony na zachowanej dokumentacji pracowniczej, a z drugiej na dowodach w postaci zeznań świadków – współpracowników ubezpieczonego ze spornych okresów zatrudnienia i wreszcie na zeznaniach samego ubezpieczonego.

Wskazać należy, że w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. oraz Zarządzenia Nr 64/83 Ministra Komunikacji z dnia 29.06.1983 r. w sprawie prac w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu komunikacji (Dz.Urz.MB z 1983 Nr 10 poz. 77) w dziale VIII pod poz. 2 wskazano jako prace w warunkach szczególnych prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów.

Fakt wykonywania przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach w spornym okresie odpowiadającej charakterem i zakresem pracy wskazanej w wykazie A, w dziale VIII pod poz. 2 załącznika do przywołanego wyżej Rozporządzenia został potwierdzony w toku przeprowadzonego postępowania dowodowego.

Niewątpliwie wynikał on z dokumentów znajdujących się w aktach osobowych będących podstawą dokonanych ustaleń faktycznych, których autentyczności i rzetelności nie kwestionowała żadna ze stron, a Sąd z urzędu nie znalazł podstaw do odebrania im przymiotu wiarygodności.

Sąd rozpoznając spór oparł się również na zeznaniach świadków - współpracowników ubezpieczonego ze spornych okresów zatrudnienia, którzy zgodnie zeznali, iż ubezpieczony pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako kierowca samochodów ciężarowych o ładowności pow. 3,5 tony oraz autobusów o liczbie miejsc powyżej 15.

Świadkowie posiadają odpowiednią wiedzę na temat charakteru wykonywanej przez ubezpieczonego pracy, byli zatrudnieni wraz z ubezpieczonym w tych samym okresie, na podobnych stanowiskach oraz w tym samym zakładzie pracy. Sąd również nie znalazł jakichkolwiek podstaw by kwestionować ich wiarygodność. Treść zeznań znajduje również odzwierciedlenie w zgromadzonej dokumentacji osobowej, a nadto koresponduje z treścią zeznań samego ubezpieczonego.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy okres pracy od 03.11.1975r. do 30.09.1979r. w Zakładzie Budowlano- (...) w W. oraz od 03.08.1987r. do 22.03.1992r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w G. zaliczył ubezpieczonemu do stażu pracy w szczególnych warunkach.

Zsumowanie powyższego okresu wykonywania pracy z udowodnionym w trakcie postępowania przed organem rentowym wskazuje, iż staż pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych jest dłuższy niż wymagany ustawą. W związku z tym, zgodnie z przepisem § 4 rozporządzenia, należało uznać, że ubezpieczony spełnił wszystkie wymogi do przyznania mu świadczenia emerytalnego w wieku obniżonym.

Podkreślić należy, iż w aktach osobowych ubezpieczonego z E. widnieje angaż z dnia 10 marca 1988r. w którym mowa jest o prowadzeniu przez ubezpieczonego samochodu ciężarowego o ładowności powyżej 20 ton, jeśli by zatem oprzeć się li tylko na tym zapisie i uznać jako prace w szczególnych warunkach prace od dnia 10 marca 1988r. do końca zatrudnienia, tj. 22 marca 1992r., to okres ten w zupełności wystarczyłby do wykazania przez ubezpieczonego łącznie powyżej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W konkluzji z przytoczonych względów i argumentów Sąd Okręgowy, na podstawie przepisu art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. i cytowanych wyżej regulacji, w wyroku zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach od 05.09.2013 r. , tj.: od dnia ukończenia 60 lat .

Sąd Okręgowy uznał , iż pozwany organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nie ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji z uwagi na to, że dopiero przeprowadzenie obszernego postępowania dowodowego w toku postępowania przed sądem, w tym w szczególności dopuszczenie dowodu z akt osobowych oraz z zeznań świadków pozwoliło na uznanie, że w spornych okresach wykonywał pracę w warunkach szczególnych.

SSO Magdalena Graul